

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๓๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

ครูผู้สอน ครูวิชิต ล้อยศ

ครูศิริพร สิ้นสมุทรไทย

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้

(ด้านความรู้)

- อธิบายความหมายและความสำคัญของหนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ ได้

(ด้านทักษะ กระบวนการ)

- ประยุกต์ใช้หลักคำสอนเกี่ยวกับหนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

(ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์)

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- ซื่อสัตย์สุจริต
- ใฝ่เรียนรู้
- รักความเป็นไทย

(คุณลักษณะเฉพาะ)

- เห็นความสำคัญของการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ โดยสังเกตจากการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

กิจกรรมก่อนนบทเรียน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนจัดกลุ่มจำนวนเท่า ๆ กัน หรือ ตามความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกภายในห้อง (ครู/นักเรียนปลายทาง) จากนั้น ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ครบถ้วน ถูกต้อง และว่องไว

กิจกรรมก่อนบทเรียน

คำชี้แจง (ต่อ) : โดยเขียนคำตอบลงใน
กระดาษสมุด หรือกระดาษ A๔ หากกลุ่ม
ใดเขียนคำตอบได้ครบถ้วนก่อนให้ทั้งกลุ่ม
ยกมือขึ้น พร้อมเปล่งเสียง “เฮ” พร้อมกัน
หลังจากนั้นครูจะเดินไปตรวจคำตอบ

กิจกรรมก่อนนบตเรียนน

คำชี้แจง (ต่อ) : กลุ่มที่ตอบถูกต้องเป็นกลุ่มแรกจะได้รับ ๒ ดาว หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ตามความเหมาะสม (ครูปลายทาง) ส่วนกลุ่มถัด ๆ ไปจะได้รับ ๑ ดาว

หมายเหตุ : หากสะสมได้ทั้งหมด ๒๐ ดาว สามารถนำมาแลกเป็น ๑ คะแนนประจำหน่วยได้ทันที

กิจกรรมก่อนบทเรียน

คำถาม : เพราะเหตุใดในทุก ๆ ศาสนาจึงจำเป็นต้องมีวิธีการหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องความทุกข์ของศาสนิกชนของตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

หมายเหตุ : ให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกันตอบคำถาม โดยสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นหรือคำถามดังกล่าวได้ตามความเข้าใจ และทัศนคติของนักเรียน

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

การดับทุกข์ในแต่ละศาสนาคือเป้าหมายสูงสุด ทั้งนี้การจะไปถึงเป้าหมายสูงสุดได้ต้องมีแบบแผนวิธีปฏิบัติตามคำสอนของแต่ละศาสนา ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า **พิธีกรรม** เป็นตัวสะท้อนจุดมุ่งหมายของแต่ละศาสนาได้มากที่สุด เนื่องจากเป้าหมายของการประกอบพิธีกรรมก็เพื่อนำตนเองไปสู่เป้าหมายสูงสุด

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

พิธีกรรมในศาสนาคริสต์ :

พิธีศักดิ์สิทธิ์ทั้ง ๗ ประกอบด้วย คีลล้างบาป, คีลก้ำล้าง, คีลมหาสนิท, คีลอภัยบาป, คีลเจิมคนไข้, คีลบวช, คีลแต่งงาน **รายละเอียดดังนี้**

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

๑) **ศีลล้างบาป** มีความสำคัญในด้านของการเป็นพิธีกรรมสำหรับผู้เริ่มต้นนับถือศาสนาคริสต์ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ รวมทั้งเป็นพิธีกรรมที่บาทหลวงทำพิธีล้างบาป เพราะมีความเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีบาปติดตัวมาตั้งแต่เกิด **สำหรับในนิกายโปรเตสแตนต์เรียกพิธีนี้ว่า ศีลจุ่ม** ซึ่งบาทหลวงทำพิธีล้างบาปด้วยการเทน้ำมนต์ลงบนศีรษะ

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

๒) **ศีลกำลัง** มีลักษณะดังนี้ บาทหลวงเจิมน้ำมันที่หน้าผากของเด็กโตที่รู้รับผิดชอบแล้วเป็นรูปกางเขน เป็นพิธีที่แสดงว่าพระจิตเสด็จเข้าสู่จิตใจผู้นั้นแล้ว

๓) **ศีลอภัยบาป** ปฏิบัติดังนี้ คุณเข่าลงต่อหน้าบาทหลวงและสารภาพความผิดที่ได้กระทำไปเป็นการปลดเปลื้องบาปของตน ผลที่ได้คือความพอใจหรือความสบายใจหลังจากการได้สารภาพบาปแล้ว

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

๔) **ศีลมหาสนิท** คือ การไปร่วมพิธีในโบสถ์ทุกวันอาทิตย์ที่เรียกว่า “มิสซา” เพื่อระลึกถึงชีวิตและคำสอนของพระเยซู ทั้งนี้ชาวคริสต์ต้องอดอาหารก่อน ๑ ชั่วโมง แล้วจึงสวดบทสวดต่าง ๆ ตามที่กำหนด ครั้นถึงเวลารับศีลให้เดินไปคุกเข่าหรือยืนที่โต๊ะ รับขนมปังและเหล้าองุ่นอันเป็นสัญลักษณ์แทนพระกายและพระโลหิตของพระเยซูคริสต์จากบาทหลวงมารับประทาน

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

- ๕) **ศีลเจิมคนไข้ หรือเจิมครั้งสุดท้าย** มีลักษณะเป็นพิธีเจิมคนไข้ด้วยน้ำมันโดยบาทหลวง ต้องการให้คนไข้ระลึกถึงพระเจ้า เพื่อให้มีกำลังใจ ที่จะเอาชนะความเจ็บไข้
- ๖) **ศีลสมรส** มีลักษณะเป็นการประกอบพิธีแต่งงานในโบสถ์ระหว่างคู่บ่าวสาวโดยมีบาทหลวงเป็นผู้กระทำพิธี
- ๗) **ศีลบวช** มีลักษณะเป็นการประกอบพิธีบวชเป็นบาทหลวง

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

พิธีกรรมในศาสนาอิสลาม :

ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาที่ไม่มีนักบวชหรือนักพรตในการประกอบพิธีกรรม แต่ชาวมุสลิมทุกคนถือหลักการของศาสนาเป็นธรรมนุญสูงสุดในการดำรงชีวิต หลักปฏิบัติทางศาสนกิจที่สำคัญ ได้แก่ หลักปฏิบัติ ๕ ประการ มีดังนี้

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

๑) **การปฏิญาณตน** ผู้ที่เป็นมุสลิม จะต้องยืนยันด้วยวาจาว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลเลาะห์ และท่านศาสดามุฮัมมัด เป็นศาสนทูตของพระองค์”

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

๒) การละหมาด เป็นการเคารพกราบไหว้ต่อพระเจ้าด้วยอิริยาบถต่าง ๆ ซึ่งจะต้องปฏิบัติทุกวัน วันละ ๕ เวลา คือ ก่อนฟ้าสว่าง บ่าย เย็น หัวค่ำ และกลางคืน การละหมาดวันละ ๕ เวลา จะช่วยสกัดกั้นความคิดและการกระทำที่ไม่ดีงามต่าง ๆ

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

๓) **การถือศีลอด** เป็นการละเว้นจากการกิน การดื่ม การเสพ การร่วมเพศ การนินทา ตลอดจนการประพฤตินี้ผิดบาปทุกอย่าง จะกระทำในเดือนรอมฎอนเป็นเวลา ๑ เดือน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ ฝึกความอดทนต่อการย่ำยวนของกิเลส

๔) **การจ่ายซะกาต** หมายถึง การบริจาคทานให้แก่คนที่เหมาะสม

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

๕) ประกอบพิธีฮัจญ์ หมายถึง การไปประกอบศาสนกิจ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยผู้ที่จะไปประกอบพิธีฮัจญ์จะต้องอยู่ในสภาพที่พร้อม กล่าวคือ บรรลุนิติภาวะ มีสุขภาพดี มีทุนทรัพย์เพียงพอ และมีความรู้ความเข้าใจในการทำฮัจญ์

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

พิธีกรรมในศาสนาฮินดู :

- ๑) **พิธีศราถ์** เป็นพิธีทำบุญอุทิศให้มารดาบิดา หรือบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว ในเดือน ๑๐ ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ ถึงวันแรม ๑๕ ค่ำ การทำบุญอุทิศนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **บิณฑะ**
- ๒) **พิธีบูชาเทวดาหรือบูชาเทพเจ้า** สำหรับผู้ที่เกิดในวรรณะสูง สมัยก่อนได้บูชาพระศิวะและพระวิษณุ เป็นต้น

เนื้อหาประจำบทเรียน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

เวลาต่อมาเกิดลัทธิอวตารขึ้น มีการบูชาพระกฤษณะและพระรามขึ้นอีก แต่บุคคลในวรรณะต่ำมักถูกกีดกันมิให้ร่วมบูชาเทพเจ้าของบุคคลในวรรณะสูง **ดังนั้น** บุคคลในวรรณะต่ำจึงต้องสร้างเทพเจ้าของตนเองขึ้น การทำพิธีบูชานั้นก็มีความแตกต่างกันออกไปตามวรรณะ แต่บุคคลในวรรณะสูงมีพิธีในการบูชาพอจะกำหนดได้

กิจกรรมประจำบทเรียน

กิจกรรมกลุ่ม **เรื่อง** หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ครบถ้วน (พร้อมนำเสนอ)

- ๑) ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อนที่ชื่นชอบมา ๑ กลุ่ม
- ๒) พิธีกรรมของแต่ละศาสนามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหนทางสู่การดับทุกข์ในแต่ละศาสนาอย่างไร
- ๓) ยกตัวอย่างพิธีกรรมในศาสนาคริสต์มา ๑ พิธีกรรม พร้อมอธิบาย
- ๔) ยกตัวอย่างพิธีกรรมในศาสนาอิสลามมา ๑ พิธีกรรม พร้อมอธิบาย

กิจกรรมประจำบทเรียน

(ต่อ) กิจกรรมกลุ่ม **เรื่อง** หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ครบถ้วน (**พร้อมนำเสนอ**)

๕) ยกตัวอย่างพิธีกรรมในศาสนาฮินดู มา ๑ พิธีกรรม พร้อมอธิบาย

ตัวอย่างเอกสาร

ใบงานที่ ๒๐ **หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ**
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ **สืบสานหลักคำสอน**
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ **หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ**

ใบงานที่ ๒๐ เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สืบสานหลักคำสอน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส ๒๓๑๐๑
ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ครบถ้วน (พร้อมนำเสนองาน)

๑. ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อนที่ชื่นชอบมา ๑ กลุ่ม

๒. พิธีกรรมของแต่ละศาสนามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหนทางสู่การดับทุกข์ในแต่ละศาสนาอย่างไร

๓. ยกตัวอย่างพิธีกรรมในศาสนาคริสต์มา ๑ พิธีกรรมว่าเป็นอย่างไรและอธิบาย

๔. ยกตัวอย่างพิธีกรรมในศาสนาอิสลามมา ๑ พิธีกรรมว่าเป็นอย่างไรและอธิบาย

ตัวอย่างเอกสาร (ต่อ)

ใบงานที่ ๒๐ **หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ**
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ **สืบสานหลักคำสอน**
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ **หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ**

๕. ยกตัวอย่างพิธีกรรมในศาสนาฮินดูมา ๑ พิธีกรรมว่าเป็นอย่างไรและอธิบาย

ชื่อ - นามสกุล ชั้น เลขที่

ชื่อ - นามสกุล ชั้น เลขที่

ชื่อ - นามสกุล ชั้น เลขที่

ชื่อ - นามสกุล ชั้น เลขที่

ชื่อ - นามสกุล ชั้น เลขที่

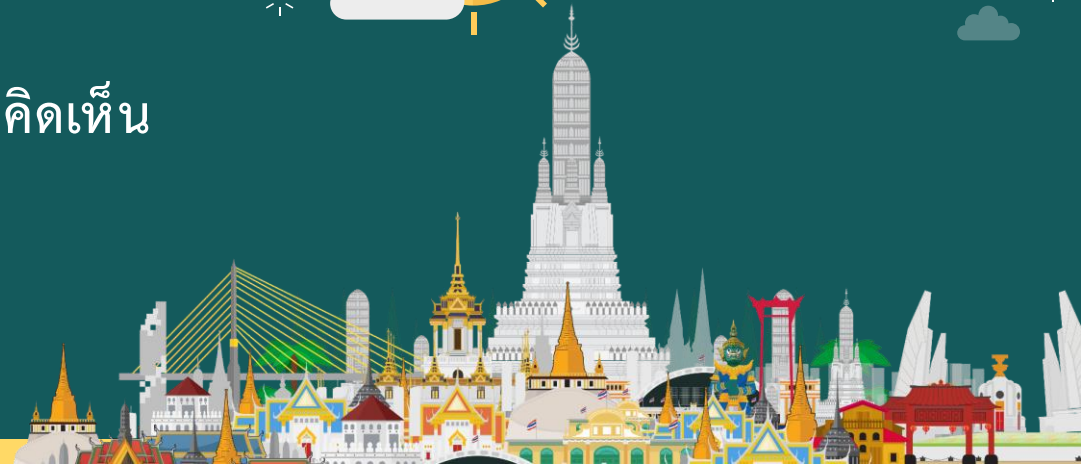
ประเด็นอภิปรายร่วมกัน

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

จากวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่อง
ความทุกข์ของศาสนาต่าง ๆ นักเรียนคิดว่าวิธีการ
ดังกล่าวเหล่านั้นช่วยให้ผู้ปฏิบัติพ้นจากความทุกข์
ได้มากหรือน้อยเพียงใด และผลที่เกิดขึ้นคืออะไร

หมายเหตุ : ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายโดยสามารถแสดงความคิดเห็น
ในประเด็นดังกล่าวได้ตามความเข้าใจ และทัศนคติของนักเรียน

ฝากถึงครูและนักเรียนปลายทาง

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

เอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอน รวมทั้งการรับชมเทป
บันทึกภาพการสอนย้อนหลัง คุณครูสามารถเข้าไปดาวน์โหลดและรับชมได้
ที่ www.dltv.ac.th และหากมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมสามารถส่งข้อความผ่าน
ทางอินบ็อกซ์ของ Page Facebook มุลินิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในพระบรมราชูปถัมภ์ DLTV

ฝากถึงครูและนักเรียนปลายทาง

เรื่อง หนทางสู่การดับทุกข์ในศาสนาต่าง ๆ

บทเรียนครั้งต่อไป เรื่อง อริยสัจ ๔ ในฐานะแก่นของพระพุทธศาสนา

สิ่งที่ต้องเตรียม : ใบงานที่ ๒๑ อริยสัจ ๔ ในฐานะแก่นของพระพุทธศาสนา

สำหรับนักเรียน : ให้นักเรียนไปทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับอริยสัจ ๔ ในฐานะแก่นของพระพุทธศาสนามาเบื้องต้นก่อนล่วงหน้า

